

13 december 2011

PERSBERICHT: Wapens van Vlaamse makelij worden wereldwijd ingezet

Het Vlaams Vredesinstituut stelde vandaag (13/12) het rapport 'Van Vlaamse makelij: het eindgebruik van Vlaams militair materieel' voor in de Commissie Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking van het Vlaams Parlement. Uit het rapport blijkt dat de export van Vlaamse defensieproducten een klein, maar wezenlijk deel uitmaakt van de wereldwijde wapenhandel. Vlaams militair materieel wordt gebruikt in een waaier aan wapensystemen, en ingezet in verschillende conflictsituaties. In de aanloop naar de bespreking van een nieuw decreet wapenhandel in het Vlaams Parlement, toont dit rapport aan dat transparantie over - en controle op - het eindgebruik van Vlaams militair materieel mogelijk en noodzakelijk is.

Vlaamse componenten in waaier aan wapensystemen

De Vlaamse wapenexport wordt gerealiseerd door een relatief kleine groep van hoogtechnologische bedrijven en bestaat voornamelijk uit componenten die worden geïntegreerd in grotere wapensystemen. Die wapensystemen worden gebruikt in militaire toepassingen op land, zee of in de lucht. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om rupsbanden voor pantservoertuigen, beschermende kledij voor grondtroepen, vleugelonderdelen voor militaire transportvliegtuigen, beeldschermen voor duikboten, en radarapparatuur voor helikopters en patrouilleschepen.

Vlaamse militaire producten worden voornamelijk gebruikt door de krijgsmachten van EU-lidstaten, waaronder ook het Belgisch leger. Daarnaast vinden we Vlaams materieel ook terug bij de legers van bijvoorbeeld de Verenigde Staten, Saoedi-Arabië, de Verenigde Arabische Emiraten, India en de Filippijnen.

Vlaams militair materieel ingezet in conflictsituaties

Wapensystemen met Vlaamse onderdelen werden en worden ook ingezet in recente conflictsituaties. Zo wijzen de case studies van het Vredesinstituut op eindgebruik van defensieproducten van Vlaamse bedrijven in bijvoorbeeld Afghanistan, Bahrein en Libië.

Concrete gevallen van eindgebruik

- Barco exporteert controle- en managementsystemen naar Europese productievestigingen van Eurocopter voor integratie in de cockpit van de Tiger gevechtshelikopter die o.a. besteld werd door het Frans leger. Sinds 2009 zijn Franse Tiger-helikopters actief in Afghanistan en in 2011 werden ze ingezet in Libië.
- Voertuigconstructeur Mol Cy participeert aan een contract van het Britse BAE Systems voor de levering van Tactica-voertuigen aan de Nationale Garde van Saoedi-Arabië. De Tactica-voertuigen worden in Saoedi-Arabië gebruikt voor interne ordehandhaving en worden ook ingezet in buurland Bahrein.
- OIP Sensor Systems exporteert vuurgeleidingssystemen naar India voor integratie in de Arjun-tanks die worden vervaardigd door de Heavy Vehicles Factory voor het Indiase leger. Deze tanks zijn gestationeerd in Rajasthan, in het grensgebied met Pakistan.
- Cassidian Belgium vervaardigt elektronica voor de Typhoon-gevechtsvliegtuigen van Eurofighter. De Typhoon-vliegtuigen zijn in gebruik bij de krijgsmachten van het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Italië, Spanje, Oostenrijk en Saoedi-Arabië. De eerste gevechtsmissie van het Typhoon-vliegtuig vond plaats in maart 2011 tijdens de operaties van het Brits leger in Libië.

- Varec exporteert onderdelen voor rupsbanden naar het Turkse defensiebedrijf FNSS in het kader van de modernisering van M113-voertuigen van het leger van de Filipijnen. Die worden ingezet op verschillende onrustige eilanden van het land (o.a. Masbate, Mindanao) voor het ordelijk laten verlopen van verkiezingen en het ontmantelen van private militias.

Controle op eindgebruik cruciaal bij nieuw Vlaams wapenhandeldecreet

De komende maanden wordt een nieuw Vlaams wapenhandeldecreet besproken en gestemd in het Vlaams Parlement. *"Eindgebruik is de kern van controle op wapenhandel: waar komt het militair materieel uiteindelijk terecht en waarvoor wordt het gebruikt"*, zegt Tomas Baum, directeur van het Vredesinstituut. *"Een decreet moet de controle op eindgebruik vastleggen. Het is daarna even belangrijk hoe dat decreet in realiteit wordt toegepast: de bevoegde overheidsdiensten besteden best bijzondere aandacht aan eindgebruik bij het afleveren en opvolgen van exportvergunningen. Dat kan bijvoorbeeld door bedrijven te stimuleren om alle mogelijke informatie te verzamelen en door te geven aan de overheid."* Het Vredesinstituut benadrukt ook het belang van rapportage aan het Vlaams Parlement: enkel doorgedreven transparantie garandeert voldoende democratische controle op de export en het eindgebruik van Vlaams militair materieel.

Een uniek onderzoek naar het eindgebruik van Vlaams militair materiaal

Een analyse van de verslagen van de Vlaamse Regering over wapenhandel toont aan dat de uiteindelijke eindgebruiker in 75% van de gevallen niet gekend is tijdens de Vlaamse vergunningsprocedure en afwegingen over het eindgebruik dus niet meespelen in de vergunningsbeslissing. Met het onderzoek 'Van Vlaamse makelij' vult het Vredesinstituut deze lacune. Als onafhankelijke instelling bij het Vlaams Parlement biedt het Vredesinstituut voor het eerst een kijk op het reële eindgebruik van de Vlaamse wapenexport. Het instituut voerde dit onderzoek aan de hand van een analyse van de officiële rapporten van de Vlaamse Regering, intensieve contacten met de betrokken industrie en het uitwerken van 15 representatieve case studies.

Meer informatie en contact

Het volledige rapport, inclusief 15 case studies is beschikbaar op www.vlaamsvredesinstituut.eu.

Wies De Graeve - communicatieverantwoordelijke

Tel. 02/552 4595 - GSM 0473/432115

wies.degraeve@vlaamsparlement.be

Het Vlaams Vredesinstituut is een onafhankelijk instituut voor vredesonderzoek bij het Vlaams Parlement